

Učiteljski

TOVARŠ.

Izhaja

1. in 15. dne vsakega
meseca na čeli polj.

List za šolo in dom.

Velja

za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List 4.

V Ljubljani 15. februarja 1871.

Tečaj XI.

Verstenje in strokovništvo.

Kdor vedno v enem in istem razredu podučuje, kdor več let zapored ene in iste nauke razlaga in izprašuje, naveliča se že tega enakomernega prednašanja in službovanja. Zlasti mora biti za učitelja prvega razreda malo malo mikavno, da mora vsako leto na novo začeti s težavnim prvim naukom v branji in pisanji. On si želi, da bi z otroci vred napredoval pri svojem podučevanju, da bi se vadil v učilu novih in drugih predmetov. Sicer je tudi res, da zveden in pridn učitelj vé zmerom kaj novega v svoj nauk vpletati, da večkrat poskuša z novim učilom in da mu morda ne bode dolgačas tudi več let ne v prvem razredu; vendar pa se pogostoma slišijo opravičene želje učiteljev, da bi radi podučevali sedaj v tem, sedaj v kakem drugem razredu. V nekterih krajih se učitelji tudi res takó versté; toda več šol je menda takih, kjer se učitelj le v enem samem razredu — postara. Torej bodem po svoji mali previdnosti nasvetoval, kako bi se moglo tudi v naših večrazrednih šolah tako verstenje vpeljati in poslednjič bodem še nekaj razlogov za svoj predlog našteval.

V sedanjih razmerah, pri sedanjem slabem materialnem stanju ljudskih učiteljev, katerih večja ali manjša plača se ravna po mnogih nebitvenih okoliščinah, bode ta preuredba zadela na veliko zaprek; a pri čverstih učiteljih, ki so za povzdigo šolstva in zlasti za povzdigo svojega stanu vneti, dá se vkljub vsem oviram izpeljati. Verstenju na polj so različne plače, ki so odmerjene učiteljem raznih razredov. Nekteri bodo morda tedaj rekli, da se bode morala plača ravnati po razredu, v katerem se podučuje. A to ni treba. Posamezni učitelj naj dobiva vedno to, kar mu je ravno odmenjeno po njegovih dosedanjih zaslugah, naj podučuje v naj nižem ali v naj

višem razredu. To načelo je že dobilo v djanji svojo veljavo po vseh boljše osnovanih ljudskih, meščanskih in srednjih šolah. Pa sej je res le malo modro, da je plača navezana na posamne razrede. Boljše plačilo se plačuje boljšemu, pridnejšemu delalcu, in tedaj naj se tudi zmožnejšemu učitelju njegovi porabljenosti dostojno plačo odmeri ne gledé na to, v katerem razredu poučuje. Pa da ne zabredem predač, opomnim torej, da stalne plače posamnih učiteljev na večrazrednih šolah niso vzrok, da bi se učitelji pri poučevanju v posamnih razredih večkrat, t. j. v začetku novega šolskega leta verstiti ne mogli. Slehern učitelj priderži svojo plačo, naj se preseli letos iz 1. v 2. razred; drugo leto iz 3. v 4., ali narobe itd.

Zavračal me bode morda kdo s tem, da učitelji nižih razredov niso zmožni poučevanja na viših stopnjah, ali pa tudi nasproti. Mislim, da ta razlog veljá za jako malo število učiteljev. In ako-ravno bi bilo za to prenaradbo malo sposobnih tovaršev, bi se ravno na ta način kmali pomagalo tej šibkosti in pomanjkljivosti.

Morda res reče včasí kak maloseren učitelj, da v tem ali unem razredu bi ne mogel izhajati. Ako pa poskusi enkrat, vidi, da je prej še sam sebi premalo zaupal. Sicer pa tudi dostikrat svoje delo s pridnostjo in skrbljivostjo boljše izverši, kakor drugi, ki meni, da že edina „praks“ dovolj izdá. Med našimi učitelji tudi ni znatne različenosti v vednostih, znanostih in študijah; večja razlika je morda v pridnosti.

Nekteri mi bodo morda v naštetih razlogih priterdili, pa vendar bodo še vedno nasprotniki verstenju. Ti se morda bojé truda, katerega bi jim prizadevalo poučevanje v nižih razredih nektera leta in drugi nadučitelji itd. se morebiti tudi tega ne vstrašijo, pa se morda bojé zgube časti, ako bi poučevali v — prvem razredu. Res je, da današnje ljudstvo v posamnih krajih éverste nadučitelje bolj spoštuje, kakor enako hvalevredne učitelje v nižih razredih; ali to morajo ravno učitelji sami odpraviti. Svetu morajo pokazati, da so vsi v lepi bratovski slogi, vsi obloženi z enakim težkim bremenom in tudi vsi enakega spoštovanja vredni! In kolikor bolj bomo drug drugega podpirali s tem, da bode zmožnejši in boljše plačani težavnejše delo šibkejšega jemal v roke; toliko večjo veljavo si bode učiteljski stan pred svetom pridobil!

V resnici ni verstenju na poti ne razna plača posamnih učiteljev, ne razločnost v njih vednosti. Pa tudi boječnost pred večim trdom v drugih razredih in tudi nepotrebna domišlija o zgubi časti, nima opovirati, da bi se ne vpeljala ta naredba, ki bi v večem pospeševala učiteljsvo in šolstvo.

V sedanjih razmerah je razun teh okoliščin še ena stvar, na katero se je v tej zadevi ozirati. V večih krajih je navadno zasobno podučevanje nekterih otrok (Nachstundenunterricht). Učitelj podučuje pa vedno le otroke svojega razreda. Ker je v viših razredih po nekterih krajih za to večja urnina navadna, kakor v nižih in ker je v unih morda tudi več takih učencev, kakor v teh, bilo bi to verstenje učitelju viših razredov na škodo, nižemu pa na korist in dobiček. Da bi se pa tudi ta zapreka odpravila, in da bi nihče vsled te preuredbe ne terpel škode, zložili naj bi bratovski učitelji ves denar, ki ga dobé s privatnim podučevanjem učencev v šoli, skup, ter ga enakomerno med seboj razdelili. To bi bilo bratovsko, to bi bilo lepo in budiven zgled vsemu ljudstvu!

Ker sem že dosedaj sim ter tje korist verstenja omenil, povdarjam le še posebno to, da bi ta sistema pospeševala zlasti izobraženost in zvedenost učiteljev v svojem šolskem stroku in njih veselje do šole. Marsikteri se že naveliča kakega razreda in ker vkljub svoji prošnji ga na pomakno dalje in drugam, otěrpne in pride ob vse dopadajenje do šolstva in učiteljstva. Pa tudi verstenje bi pravega sadu ne prinašalo, ako bi se v tej zadevi preveč enakomerno ravvalo. Ako bi namreč en učitelj svoje učence iz pravega razreda peljal in vodil po vseh razredih, ni vedno v vsakem oziru dobro; marveč je tudi s to vpeljavo tehtno premisliti treba. Izverstnemu učitelju se pač več let ena in ista mladina zaupati sme; ne tako mlačnemu in malomarnemu. Zategadel je treba tudi tukaj previdnosti.

Kar pa zadeva strokovništvo, ki je dan danes po srednjih šolah navadno, o tem pa ne bom obširno govoril. Strokovništvo je tudi nekako verstenju podobno. Vpeljavo tega je treba le na onih šolah, kjer so učitelji strokovnjaki, kakor na srednjih in deloma tudi na meščanskih šolah. Na ljudskih šolah so pa učitelji izurjeni po malem v vseh naj potrebnejših naukih, tedaj morajo tudi vsem njihovim nalogam zadostovati. Novim postavam, ki zahtevajo podučevanje v raznih težkih, novih predmetih, bi se pač lože zadostovalo, ako bi se za nekatere nauke le za to sposobni učitelji iz svoje srede izbrali. Opominjam le telovaje, petja, risanja z geometrijo i. t. d.

L.

Telesne vadbe.

(Dalje.)

Od leta 1837., zlasti pa od l. 1842. in 1844. so se na Nemškem v telovadstvu kaj veliki koraki storili. Na Saksonskem je bilo že 1848. leta čez 150 telovadskih šol; enako tudi po drugih nemških